

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi podwyższył rentę miesięczną zasądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 9 maja 2005 roku w sprawie I C 439/04, z kwoty po 300 zł do kwoty po 500 zł miesięcznie, za okres od 10 maja 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku, do kwoty po 600 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku, do kwoty po 700 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2009 roku, do kwoty po 900 zł miesięcznie poczynając od 1 stycznia 2010 roku i na przyszłość, płatnej do dnia 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami: od rat renty w kwotach ponad 300 zł za okres od 10 maja 2007 roku do 10 maja 2010 roku, od dnia 11 czerwca 2010 roku do dnia zapłaty, a od rat renty za okres od czerwca 2010 roku i na przyszłość, odsetki ustawowe na wypadek uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat renty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie i zasądził od pozwanego na rzecz powoda 4.684,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na ustaleniu, że wyrokiem z dnia 9 maja 2005 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim zasądził od (...) SA na rzecz W. R. rentę miesięczną na zwiększone potrzeby w wysokości po 300 zł płatną do dnia 10-go każdego miesiąca poczynając od sierpnia 1998 roku.

Sąd Rejonowy uznał, że doszło do zmiany stosunków po 2007 roku, o której mowa w art. 907 § 2 k.c. Zmiana stosunków polegała na zwiększeniu kosztów świadczonej pomocy, kosztów leków oraz rehabilitacji, nie zwiększył się natomiast zakres wymaganej pomocy określonej na dwie godziny dziennie. Wskazał, że po 2007 roku przyznana kwota 300 zł miesięcznie w żaden sposób nie pokrywa zwiększonych potrzeb powoda związanych z wypadkiem. Podniósł, że Sąd Okręgowy wydający wyrok w 2005 roku wskazał, że na przyznaną rentę składają się: kwota pokrycia kosztów miesięcznej rehabilitacji ok.100 zł, kwota 60 zł z tytułu leków, oraz kwota 180 zł z tytułu kosztów pomocy osób trzecich.

Od 2007 r. koszty rehabilitacji (zabiegów fizjoterapii 1-2 razy w tygodniu) to kwota 200 zł miesięcznie. Miesięczny koszt leków wynosi 40 zł.

Powód wymagał i nadal wymaga pomocy osób trzecich. Zakres tej pomocy nie zmienił się. Zarówno w 2005 roku, gdy Sąd Okręgowy przyznawał rentę, jak i obecnie, pomoc tę biegli oceniają na dwie godziny dziennie. Wskazać jednak należy, że od 2007 roku zwiększyły się koszty pomocy. Jak wskazał Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku przyznającego rentę, powód ma prawo do renty z tytułu pomocy osób trzecich nawet wówczas, gdy pomoc tę świadczą mu osoby bliskie nieodpłatnie. W takiej sytuacji Sąd Rejonowy oceniając koszty tak świadczonej pomocy wziął pod uwagę stawki pomocy świadczonej w ramach (...), które ulegały zmianie od 2007 roku. Stosownie do zwiększenia wysokości stawek w kolejnych latach, po 2007 roku, Sąd Rejonowy podwyższył powodowi rentę.

O. Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. uznając, że powód wygrał sprawę w przeważającej części.

Od opisanego wyroku apelację złożył pozwany, zaskarżając go w części:

1.w punkcie 1. sentencji w zakresie zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda renty na zwiększone potrzeby:

a. za okres od 10 maja 2007 r. do 31 grudnia 2007 r. - ponad kwotę 420 zł, tj. w zakresie kwoty 80 zł miesięcznie wraz z ustawowymi odsetkami;

b. za okres od 1 stycznia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. -ponad kwotę 420 zł, tj. w zakresie kwoty 180 zł miesięcznie wraz z ustawowymi odsetkami;

c. za okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. - ponad kwotę 420 zł, tj. w zakresie kwoty 280 zł miesięcznie wraz z ustawowymi odsetkami;

d. począwszy od 1 stycznia 2010 r. i na przyszłość - ponad kwotę 420 zł, tj. w zakresie kwoty 480 zł miesięcznie wraz z ustawowymi odsetkami;

2. w punkcie 3. sentencji przedmiotowego wyroku w zakresie kosztów procesu.

Apelujący zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 907 § 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, iż powód wykazał istotną zmianę stosunków uzasadniającą podwyższenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb w zakresie kosztów sprawowania nad powodem opieki przez osoby trzecie;

naruszenie przepisu prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu leżących u

podstaw uwzględnienia powództwa z zebrany w sprawie materiałem dowodowym poprzez nieuwzględnienie faktu, iż powód nie wymaga specjalistycznej opieki świadczonej przez wykwalifikowanych pracowników (...), a w konsekwencji koszty tej opieki są niższe, aniżeli opieka świadczona przez pracowników tej instytucji.

W oparciu o powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Łodzi – Ś. w Ł. do ponownego rozpoznania i zmianę postanowienia o kosztach procesu zawartego w punkcie 3. zaskarżonego wyroku oraz zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest uzasadniona w części.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych w kontekście elementów składających się na rentę na zwiększone potrzeby, porządkująco należy zauważyć, że apelujący zakwestionował sposób wyliczenia renty powoda w zakresie kosztów opieki osób trzecich. Poza sporem więc pozostają koszty rehabilitacji w wysokości

200 zł miesięcznie i koszty leków w wysokości 40 zł miesięcznie.

Niekwestionowaną okolicznością w sprawie jest, że powód wymaga pomocy osób trzecich w wymiarze dwóch godzin dziennie. Okoliczność ta nie ulegała zmianie od czasu wyrokowania przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 9 maja 2005 roku.

Co jednak istotne w sprawie Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w powołanym wyroku uznał, że powód nie wymaga specjalistycznej opieki świadczonej przez wykwalifikowanych pracowników (...), co przełożyło się na koszty tej opieki, które powinny być niższe niż opieka świadczona przez pracowników przywołanej instytucji. Orzekając w 2005 roku Sąd Okręgowy przyjął zatem, przy obowiązującej wówczas stawce 6,90 zł stawki (...) za godzinę pracy opiekunki, że odpowiednia dla powoda stawką opiekuńczą jest 3 zł za godzinę opieki, co odpowiadało blisko połowie stawki (...). Sąd Rejonowy okoliczność powyższą pominął, na co słusznie zwraca uwagę skarżący, formułując zarzut naruszenia art. 233 § 1 k. p. c., który należy uznać za uzasadniony. Strona powodowa nie przedstawiła bowiem żadnego dowodu wskazującego na to, że aktualnie powód wymaga opieki ze strony wykwalifikowanych opiekunów. Próba podważenia oceny Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim w omawianym zakresie stanowi zatem nieuprawnioną weryfikację podstaw poprzednio zasądzonej renty. W tym kontekście potraktowanie zmiany stawek opieki świadczonej przez (...) jako jedynej przesłanki podwyższenia renty stanowiłoby w istocie obejście poprzedniego wyroku.

W dążeniu powoda w niniejszym postępowaniu do zmiany wysokości renty w części dotyczącej zwrotu kosztów opieki osób trzecich, na nim spoczywał ciężar wykazania zmiany stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c., warunkujących

uwzględnienie żądania. Powód powinien zatem wykazać, że ze względu na stan zdrowia wymaga odmiennego, specjalistycznego rodzaju opieki. Tymczasem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego taki wniosek nie wypływa. Powód uzyskuje bowiem nadal pomoc od członów swojej rodziny, nie korzystając z innej formy pomocy np. (...). Zatem aktualizacja renty w rozpoznawanej sprawie nie może sprowadzać się do prostego przyjęcia aktualnych stawek (...) za godzinę opieki w pełnej wysokości, w stosunku do okresu objętego postępowaniem, jak wadliwie przyjął Sąd Rejonowy.

W tym miejscu zauważyć należy, że przepis art. 907 § 2 k.c. stanowiący podstawę prawną żądania pozwu wymaga od powoda domagającego się podwyższenia renty wykazania zaistnienia zmiany stosunków. Omawiany przepis nie stawia wymogu "istotności", jednakże nie ulega wątpliwości, że owa "zmiana stosunków" musi mieć charakter dostrzegalny, a nie jedynie symboliczny.

Odnosząc powyższe do żądania pozwu zauważyć należy, że w okresie od dnia 10 maja 2007 roku do dnia 31 grudnia 2009 roku nie doszło do znaczących zmian w zakresie wysokości stawek z tytułu opieki świadczonej przez (...). Jak wynika z niekwestionowanego pisma z (...) z dnia 19 listopada 2011 roku, stawki te wynosiły: w okresie od maja 2007r. do 31 marca 2008r. - 7,11 zł, od kwietnia 2008r. do 31 grudnia 2008r. - 7,29 zł, a od stycznia 2009r. do 30 czerwca 2009r. - 7,50 zł, a od lipca 2009r. - 9,50 zł. W omawianym okresie od dnia 10 maja 2007 roku do dnia 31 grudnia 2009 roku zmiana stawek miała więc charakter symboliczny, nie spełniający wymogu zmiany stosunków, zwłaszcza, jeżeli uwzględnić fakt, że powód nie wymagał pomocy specjalistycznej, a zatem nie przysługiwał mu zwrot tych stawek w maksymalnej wysokości. W omawianym okresie wysokość renty z tytułu kosztów opieki osób trzecich powinna pozostać na dotychczasowym poziomie (30 dni x 2 x 3 zł = 180 zł miesięcznie, co daje kwotę miesięcznej renty łącznie 420 zł (180 -koszt opieki, 200- rehabilitacja, 40 -leki).

Wywody apelacji w omawianym zakresie zasługują w pełni na aprobatę, czyniąc zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 907 § 2 uzasadnionym.

W okresie od dnia 1 stycznia 2010 roku stawki (...) za godzinę opieki wzrosły już na tyle zauważalnie, że uzadniają zmianę wysokości renty w tym okresie. Do dnia 30 czerwca 2013r. stawki te wynosiły 9,50 zł za godzinę, a od dnia

1 lipca 2013 roku do chwili obecnej wynoszą 11,00 zł za godzinę. Uwzględniając powyższe oraz fakt, że powód nie wymaga i nie korzysta z pomocy fachowych opiekunów, uzasadnionym jest przyznanie mu zwrotu kosztów opieki od dnia 1 stycznia 2010 r. w wysokości 360 zł miesięcznie z uwzględnieniem stawki godzinowej w wysokości 6 zł miesięcznie, co odpowiada około połowie stawki (...) (30 dni x 2 x 6 zł), co powoduje, że łącznie przysługująca mu renta wynosi 600 zł (360-koszt opieki, 200 -rehabilitacja, 40 -leki). W omawianym okresie, z uwagi na zauważalną zmianę stosunków, w zakresie wysokości kosztów opieki, pozostawienie renty na dotychczasowym poziomie, jak wnosil apelujący było nieuzasadnione.

Orzekając o wysokości przyznanej powodowi renty Sąd Okręgowy miał na uwadze, że w przypadku obliczania renty z tytułu zwiększonych potrzeb, sąd nie jest zobowiązany do drobiazgowej dokładności. W tym zakresie powinien się kierować wskazaniem z art. 322 k.p.c. (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 3 listopada 2009 r., II CSK 249/09, opubl. L., wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 25 listopada 1999 r., II CKN 476/98, opubl. L.).

Mając na względzie powyższy wynik kontroli instancyjnej Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok, a w pozostałym zakresie apelację pozwanego oddalił na mocy art. 385 k.p.c.

Zmiana rozstrzygnięcia co do głównego przedmiotu sporu wymagała także zmiany orzeczenia o kosztach postępowania, stosownie do wyników sprawy, o co również wnosil apelujący. W tym zakresie Sąd orzekł na mocy art. 100 zd. 1 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów.

Łącznie koszty procesu w postępowaniu pierwszoinstancyjnym poniesione przez obie strony wyniosły 7.101,50 zł. Powód z tego tytułu poniósł kwotę 4.684,50 zł, na co złożyły się kwota 1.620 zł tytułem opłaty od pozwu, kwoty 532,49 zł i 115,01 zł na wynagrodzenie biegłego oraz 2.417 zł kosztów zastępstwa adwokackiego.

Pozwany poniósł kwotę 2.417 zł tytułem kosztów zastępstwa przez radcę prawnego.

Dalej zauważyć należy, że prawidłowa wartość przedmiotu sprawy wynosiła 15.600 zł. Powód wygrał proces w zakresie 7.440 zł (za 2007 r. uzyskał podwyższenie renty o 120 x 8 miesięcy za ten rok co daje 960 zł, za 2008 rok i 2009 rok uzyskał podwyższenie renty o 120 x 24 miesiące, co daje 2.880 zł, a za 2010 rok uzyskał podwyższenie renty o 300 zł x 12 miesięcy, co daje kwotę 3.600 zł). Powód wygrał więc proces w 48 %. Powinien więc ponieść 52 % wszystkich kosztów procesu, a zatem 3.692,78 zł (7.101,50 zł x 52%), ponieważ poniósł 4.684,50 zł, pozwany winien zwrócić mu 991,71 zł (4.684,50 zł - 3.692,78 zł).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła 11.920 zł, jak prawidłowo wskazał pozwany w apelacji. Powód z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego poniósł 1.200 zł na wynagrodzenie pełnomocnika zgodnie z § 6 pkt 5 w związku z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz.U. z 2013r., poz. 461). Pozwany poniósł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego łącznie 1.796 zł, z czego 596 opłaty od apelacji i 1.200 zł kosztów zastępstwa zgodnie z § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r. nr 490). Łączne koszty postępowania apelacyjnego wyniosły więc 2.996 zł.

Pozwany wygrał postępowanie apelacyjne w 82 %, jego apelacja została bowiem uwzględniona w zakresie 9.760 zł (9.760 zł /11.920 zł) (za 2007r. w zakresie kwoty 640 zł, za 2008r. w zakresie kwoty 2.160 zł, za 2009r. w zakresie 3.360 zł, a za 2010r. w zakresie 3.600 zł). Skoro pozwany zgodnie z zakresem, w jakim wygrał, powinien ponieść 18% kosztów postępowania apelacyjnego, czyli kwotę 539 zł (2.996 zł x 18%), zwrotowi na rzecz pozwanego podlegała kwota 1.237 zł (1.796 zł - 539 zł).